

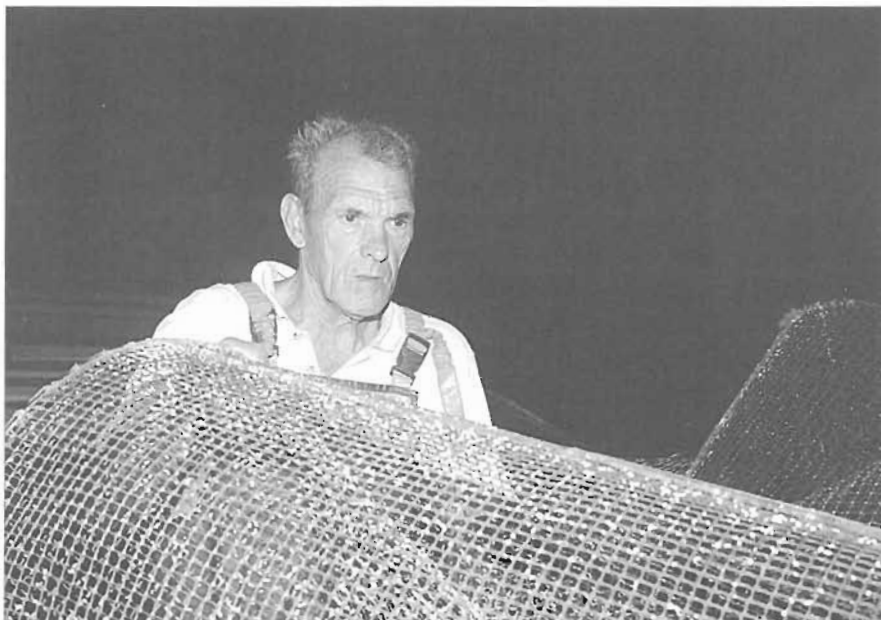
El Sardina, el darrer pescador del Poblenou

Francisco Antonio Padrós, Sisco, el Sardina, l'últim pescador de la Marbella (de moment)

«Ara li explicaré que era anar als sardinals. Calàvem les peces a la caiguda del sol i, quan ja s'havia fet fosc, el patró deia: "Anem a provar". Quan aixecàvem la xarxa —anàvem a 40 o 45 brases, que són uns 70 o 80 metres, que és on pescàvem la sardina, el seitó i el verat— el patró deia: "Vinga, anem a mirar si corre sardina. Si es veu blanquejar a baix, arria, arria.» I començàvem a aixecar la xarxa sobre les deu de la nit i com que sortia així, picada, eren unes treballs molt forts d'esquena, de ronyons, de braços de cames i de tot. Quedàvem geperuts. Jo he anat set o vuit anys als sardinals. Ja hi anava als 14 anys. Ens posàvem entre el Masnou i Montgat. A rem. Els joves sempre renegàvem.

“La mare que us va parir”, dèiem quan passàvem entre Badalona i el pont de Sant Adrià, perquè semblava que no havíem d'arribar mai. Agafàvem cada *berrinche*. Quan trèiem la sardina, la preniem amb les mans, ja que no es podia agafar de cap altra manera, i el peix et fregava la cara. En arribar a terra, es posaven cinc o sis homes a cada costat *desencatant* la sardina, perquè s'havien de treure una a una. Moltes quedaven encallades per la malla. Les posàvem amb *bulloles* i ho portàvem a vendre a la Barceloneta. Les *bulloles* són com les que tenen els pagesos per posar el vi però més grans. I ho portàvem al Moll del Relotge o al Mercat Central, a Badalona, o a Montgat. El Poblenou no, que no ha tingut mai confraria. Ha tingut varador d'embarcacions, que és això on aquests senyors no volen entrar.»

He anat a trobar el Sardina a la platja. Havíem quedat a la barraca, però estava a la rampa del varador netejant unes nanses, les que utilitza per anar a pescar sèpies. I ja havia tingut temps de discutir-se amb uns municipals que havien gosat qualificar els seus estris de pesca de «merda» i l'havien amenaçat d'endur-se'ls amb la furgoneta. Quan hi vaig arribar jo, els estris encara hi eren i els municipals havien fotut el camp, senyal que aquest combat, com tots els anteriors, l'havia guanyat el Sardina. És per la tossuderia d'aquest home i d'uns pocs més com ells que a la platja de la Mar Bella encara hi ha barques que surten a pescar. Quan el projecte olímpic va sanejar i recuperar les platges, ningú no havia previst que continués el nucli pescador del Poblenou. Sobre el paper, l'Ajuntament i el Ministeri havien fet taula rasa. Però el Sardina i els seus companys van fer front a l'Administració. Es va repetir la història de David i Goliat. I van aconseguir que es construïssin cinc barraques per als pescadors adossades a la base nàutica. Pels qui no ho sàpiguen, les barraques ocupen l'ala dreta d'aquest edifici *xato* de color rosat. La porta sovint només es ajustada i a dins, al pati, hi trobareu el Sardina feinejant. Fins ara no s'ha deixat vèncer per res ni per ningú, ni pel devastador temporal del novembre del 2001, que li va destrossar les seves dues barques i totes les altres que hi havia amarrades a la Mar Bella. Quan evoca aquest fet, es posa la mà al pit i li tremolen les colrades i encara musculoses espatlles, que sobresurten per les vores de la samarreta «imperi». Després mig em demana disculpes per haver-se emo-

«Jo vaig néixer aquí, a uns cent metres d'on ara som, a la barraca. Jo sóc de barraca i les meves germanes, també. El meu pare era fill del Somorrostro.»

El Sardina, el darrer pescador del Poblenou, amb la seva barca La Igualdad.

cionat. No calia. També m'he emocionat jo. Són molt records els que es va endur aquell temporal que va trinxar també les barques. Ara torna a pescar amb una embarcació que es diu *La Igualdad* i que li ha deixat un altre pescador.

«I en aquesta realitat del varador han d'entrar els municipals. Jo m'inflo de netejar la rampa. Aquí hi ha gent que s'hi caga, que s'hi pixa, etc. Hi trobo gats morts; de tot, hi trobo. La gent que ho embruta són uns *marranos* i no tenen cap consideració ni pensen en el benestar dels altres.»

La lluita per la continuïtat de les barques de la Mar Bella corre paral·lela a la vida del Sardina. A ell el van fer fora de la barraca on va néixer i on va viure amb la seva família, però mai cap ajuntament no ha aconseguit treure-li la barca de la platja.

«Jo vaig néixer aquí, a uns cent metres d'on ara som, a la barraca. Jo sóc de barraca i les meves germanes també. El meu pare era fill del Somorrostro. El mes d'agost del 2002 vaig fer 71 anys. Quan jo vaig néixer, la Mar Bella era la casa més bonica del món. Aquí hi havien barragues de tota la vida. Primer, a la part del refugi que es va fer durant la guerra. Hi havia tres bateries i dos o tres canons. Tota aquesta platja que hi ha ara li han pres al mar. Quan sortíem del carrer de la Jonquera, hi havia la barraca del guardaagulles, després venien els banys del Poblenou. El 1945 tot això es va poblar molt, potser es va arribar a centenars de barragues en tota la Mar Bella. Les dels pescadors eren entrant a mà dreta. Aquesta ha estat la platja que ha tingut més personal de tota la costa,

més barques que cap altre port. Al Somorrostro, entre el 1948 i el 1950, potser hi havia més de mil barragues. Un dia de l'any 1952 va venir el senyor Jaume Mensa, que era de l'Ajuntament, *avasallant*, amb metral·ladores i tot, i ens va fer fora. Ho van arrasar tot. A molts els van portar a Missions i després els van enviar al seu poble. A mi no em van donar ni casa ni res. Però jo no vaig treure mai la barca d'aquí. Vaig estar tres anys dormint al carrer, pitjor que els gitanos. Hem passat una vida de gossos que no ens la mereixem. Després vam anar a viure al Camp de la Bota i allà em vaig casar quan tenia 26 anys. Vaig recollir 27.000 pessetes i vam comprar una barraca i del Camp de la Bota vam passar a Pequín. Aleshores hi havia una església i quatre carrers.»

La història del desallotjament es va repetir quan es van iniciar les obres olímpiques i va tornar a guanyar el Sardina, malgrat l'eficàcia desnonadora de la Rosa Fornàs. Abans, però, va viure tot el període durant el qual la platja va ser un abocador. Aquesta és la visió que en té el Sardina.

Onades al pas de nivell

«Aquí, la mar la teníem posada al carrer de la Jonquera. Les onades arribaven al pas a nivell. Jo estava aleshores de delegat de platja. Tirant els enderrocs guanyàvem terreny. La gent té ara més espai. El poble se'n beneficia molt, però els pescadors van a la ruïna. Nosaltres sempre anem a la ruïna. Sempre ho paguem tot. Com aquest matí, quan la guàrdia urbana m'ha amenaçat a emportar-s'ho tot perquè deien que era una merda. I això no és cap merda. Són eines de treball i jo les tinc a la rampa perquè les he de netejar; i, després, netejo la rampa. Quan s'havien de fer les Olimpíades també ens volien fer fora. "No es posi *tonto*, que li enviarem el *tío Manolo*", em deien els de l'Ajuntament. Igual que ara. Jo aleshores tenia tres barraques. Va costar *lo seu*. Jo sóc l'únic que vaig córrer els passos. Aleshores hi havia bastants pescadors, el Matapatos, el Gallo, el Tonet, el Benet, etc. La senyoreta Rosa Fornàs va venir *avasallant*: "Us donarem mig milió de *peles* a cadascun". "Jo no en vull, de *peles*. On poso tots els estris?", els deia.»

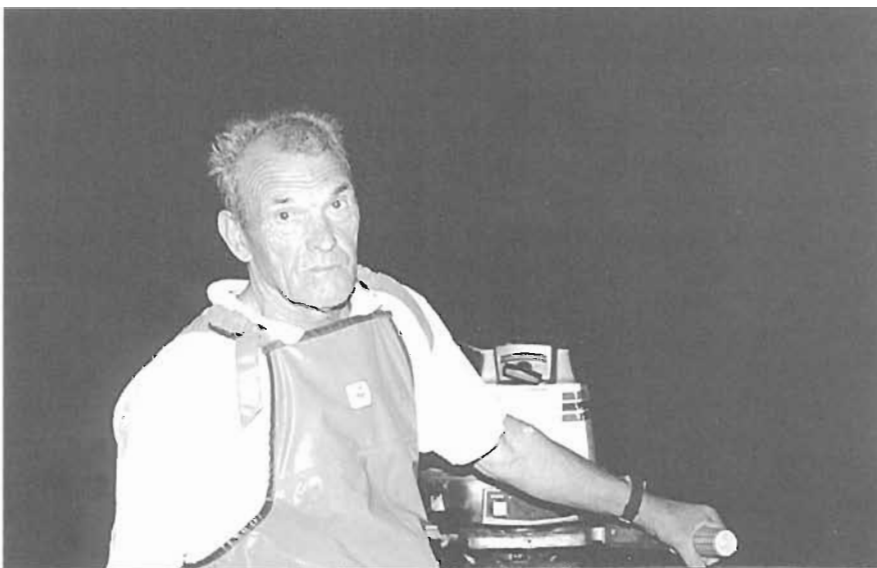
El temporal del novembre, ja ho hem dit, va trinxar les seves dues barques. Però el Sardina, en lloc de tirar la tovallola, cosa que algú faria excu-

sant-se en l'edat, continua anant cada dia a la platja.

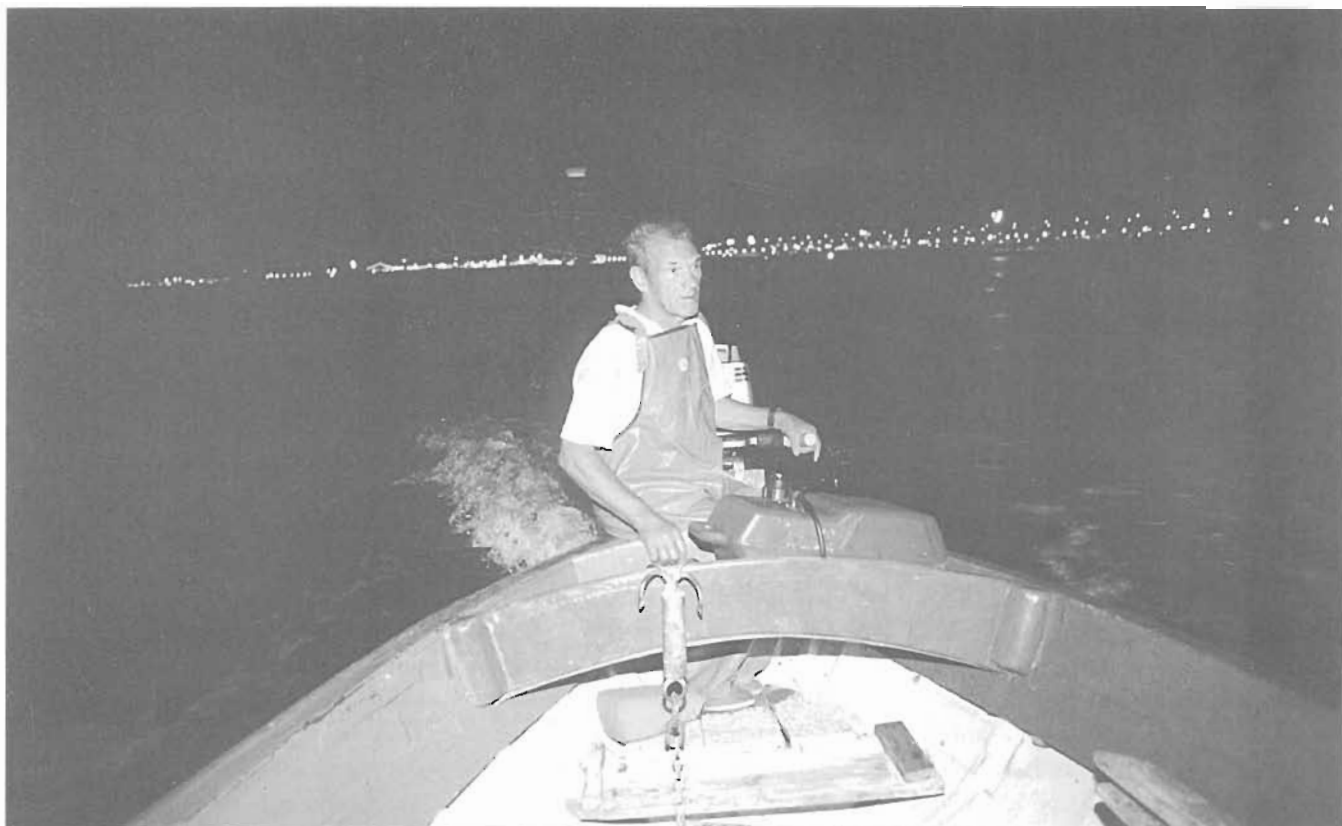
«Jo volia que em donessin una ajuda per comprar una barca i poder sortir a pescar fins que em mori, per no perdre la tradició. Encara em trobo amb energies, però també tinc els meus dolors. Jo vaig legal. Sempre he anat legal. Miri els papers! Jo pago l'IVA, estic al corrent de tot, el full de la Unió Europea, etc. Ara, a Europa diuen que volen fer desaparèixer 1.800 barques. Se li hauria de donar un descans al mar Mediterrani. El que ha fet mal a la pesca ha estat la maquinària. Han abusat massa. Amb la maquinària no es va a pescar, es va a perseguir el peix. Què passa amb la caça? Qui caça ara? Els *cotos* i els que tenen milions, i els desgraciats que es fotin. Si una cosa és de la natura hauria de beneficiar tot el poble, però que hi hagués una vigilància, perquè s'ha de respectar. Si tant voleu abusar,

arribarà un dia que s'acabarà. A cinc milles de distància, amb el radar ja capten on és el peix. Abans amb un ham omplies una barca i, ara, on vas a buscar peix amb un ham? Fèiem dues gàbies en una hora quan anàvem a buscar el verat a la *grumejada*. Ara, els pescadors de canya es moren de fàstic.» Ha entrat a la barraca un company del Sardina i remata les seves afirmacions: «Dels anys que parla ell, el peix el mataves a cops de pedra, però és que abans érem tres milions i ara en som sis.» «Si la Unió Europea fa desaparèixer *barcos*, cal que tinguin en consideració els homes que deixaran sense feina. Perquè els polítics no paguen res. Ho paguem tot nosaltres.»

Amb el Sardina no s'acaba la tradició pescadora de la família. Assegura que tots els seus fills i els seus néts han pescat, fins i tot les noies. I el fill gran és pescador de professió.

«La mar és la meva vida, em tirava i em tira molt. És com per a aquell que es punxa i que no pot passar sense punxar-se. Doncs jo no puc passar sense estar a la mar.»

En plena nit, el Sardina s'endinsa en el mar. Al fons es veuen les llums que il·luminen el Poblenou i Icaria.

Treballs en terra ferma

«Jo he treballat vint-i-cinc anys en terra. Però si havia de fer festa a la mar, feia festa en terra. He treballat al Cànem, a Can Torres, etc. Jo treballava a les fàbriques quasi sempre de nit, perquè així de matinada podia anar pescar. La mar és la meua vida, em tirava i em tira molt. És com per a aquell que es punxa i que no pot passar sense punxar-se. Doncs jo no puc passar sense estar a la mar. A la mar se li ha de tenir molt de respecte. Jo m'hi he jugat la vida. M'hi he tirat tres o quatre vegades sabent que no tornaria. A mi m'ha tombat una barca i m'ha lligat tres nanses al coll i menys mal que no vaig caure sota la barca, perquè, si no, no ho explico... Ara a pescar amb mi vénen dos homes, que un té 78 anys i l'altre 75. Anem a uns tres-cents o quatre-cents metres de la platja i a un o dos quilòmetres a llevant, amb

un motor fora borda i agafem sèpies, llenguados, mabres, llagostes, llamantols, llagostins, etc. Ara és el temps dels llagostins. Són els millors de tot Europa. Més que els de Palamós, 40.000 vegades. El de la part de Tarragona és més petit i blanc. Aquí fa uns 150 grams.»

El Sardina porta el peix que pesca a una peixateria del barri. No vol saber res dels restaurants, que considera que són uns gitanos. La Platgeta és l'únic bon lloc per anar a vendre. Els porto sèpies. Bastant de peix. Avui he agafat cinc quilos set-cents grams de sèpia i les té la nena. I ara, si no m'han tocat les nanses, em veig en cor d'agafar-ne catorze o quinze quilos més. Els submarinistes, si veuen algun peix que els agrada, trenquen les nanses i les xarxes i tot.»

«La vida dels pescadors és miserable. Quan la meua sogra em va conèixer, va comentar: "Catalán y pesca-

dor". Jo no sé el que és *disfrutar*. *Calentaments* de cap, molts. Li dic la veritat: a vegades, els pensaments no et deixen dormir. De veure les males accions de la vida, de la mala gent que hi ha. Hi ha persones que pel fet de portar aquesta camisa que jo porto, abusen, eh? Els guàrdies mateix que han vingut avui.»

—Em sembla que a vostè l'han trepitjat pocs guàrdies.

—Jo he lluitat, *digo*. Jo, de la meua vida estic orgullós.

MARIA FAVÀ